

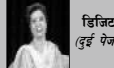
नव जन्चेतना

NAWA JANACHETANA NATIONAL DAILY राष्ट्रिय दैनिक

चर्चित रियालिटी शो 'बिग बोस ११' अहिले अन्तिम चरणमा छ । शोका होस्ट सलमान खानले विजेताको नाम घोषणा गर्नेछन् । दर्शकहरू त्यो पलको प्रतीक्षामा छन् । शोको टुप्पीका लागि शीर्ष ५ जना प्रतिस्पर्धीहरूबिच फाट्टा प्रतिस्पर्धा हुनेछ । सामाजिक सञ्जालमा अहिले फिजालेलाई लिएर फ्यानहरूमा ठुलो चर्चा गरिरहेका छ । समाचारका अनुसार 'बिग बोस ११' को ज्ञानद फिनाले ७ डिसेम्बर, २०२५ हुनेछ ।

आजको विचार...

अमृता सम्माल

अठिनच र मोडलिङपाछि पल शाह अब समाजसेवामा सक्रिय भएका छन् । उनले सामाजिक संस्था 'हामी छौं फाउन्डेसन' स्थापना गरेका छन् । दुर्गम तथा सेवामा पहुँच नपुगेका जिल्लामा शिक्षा, स्वास्थ्य तथा समुदायका विभिन्न कल्याणकारी कार्यमा सक्रिय हुने संस्थाको उक्त उद्देश्यको शाहले जनाएका छन् । हरेक वर्ष विभिन्न स्वास्थ्य शिविर आयोजना गर्ने, आर्थिकरूपमा कमजोर तथा बर्धित परिवारका विद्यार्थीको लागि छात्रवृत्ति कार्यक्रम संचालन र जस्तोजी गर्ने, विपद् व्यवस्थापनमा तत्काल सहत तथा सहयोगी अलक्ष्य गराउने योजना गरिएको छ ।

□ वर्ष ३१ अंक १३१ □ २०८२ मंसिर २२ गते सोमबार 8 December 2025, Monday □ पृष्ठ संख्या 8 मूल्य रु ५/-

संक्षिप्त समाचार

भीषण आगलागी २५ को मृत्यु

(रासस/एएफपी)

मुम्बई, मङ्सिर २१/भारतको लोकप्रिय पर्यटक गन्तव्य गोवामा अवस्थित एक नाइटक्लबमा लागेको भीषण आगलागीमा २५ जनाको मृत्यु भएको राज्यका मुख्यमन्त्री प्रमोद सावन्तले आइतबार पुष्टि गरेका छन् । तटीय राज्यको उत्तरी क्षेत्र अपराणामा मध्यरातीतिर सुरु भएको आगलागीमा ज्यान गुमाउनेहरूमा केही पर्यटक पनि परेका छन् । प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले विज्ञप्ति जारी गर्दै यस दुःखद घटनाप्रति गहिरो शोक व्यक्त गरेका छन् । अरब सागरको किनारमा रहेको पूर्व पोर्चुगाली उपनिवेश गोवा आफ्नो जीवन राखि जीवन, सुनौला बाल्यामय समुद्र किनार तथा शान्त तटीय वातावरणका कारण वार्षिक रूपमा लाखौं पर्यटकको आकर्षण केन्द्र बनेको छ । "आज हामी सबैका लागि अत्यन्त पीडादायी दिन हो", मुख्यमन्त्री सावन्तले विज्ञप्तिमा उल्लेख गरेका छन्, "२५ जनाले ज्यान गुमाएका छन् र छ जना घाइते भएका छन् ।" उनले पत्रकारहरूसँग कुरा गर्दै मुक्तकमध्ये 'तीनदेखि चार' जना पर्यटक रहेको बताए, यद्यपि राष्ट्रियता खुलाएको छैन ।

लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्ने बाटोमा स्थानीय तह महिला वर्गमा पुर्‍याउँदै सचेतना

कृष्ण पोखरेल

पाल्पा, मंसिर २१/लैङ्गिक हिंसाका विषयमा धेरै लामो समयदेखि बहस, छलफल र यसको अन्त्यका लागि विभिन्न निकायबाट पहल-पैरवी हुँदै आए पनि महिला भएकै कारण हुने हिंसाले निरन्तरता पाइरहेकै छ । हिंसाले तथ्यांक बढ्दो छ । यो समस्या अन्त्य गर्न पाल्पाका केही स्थानीय तहहरूले भने सचेतना अभियानको बाटो अवलम्बन गरेका छन् ।

यहाँका बगनासकाली गाउँपालिका र रामपुर नगरपालिकाले लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्न महिला वर्गमा सचेतनाका कार्यक्रम अगाडि बढाएका छन् । बगनासकाली गाउँपालिकाले महिला शिक्षा, सञ्चारकर्मी, तथा कर्मचारीहरू बिच प्रविधिको सही प्रयोगबाट लैङ्गिक हिंसा न्यूनीकरणका लागि सचेतना सम्बन्धी अन्तर्क्रिया गरेको छ । पालिकाले विद्यालयका महिला शिक्षकलाई बालबालिका हुँदै परिवार तथा समुदायमा सचेतना फैलाउन कार्यक्रम गरेको हो । समुदायमा बढ्दो लैङ्गिक हिंसा, घरेलु हिंसा, मानसिक पीडा, साइबर हिंसा तथा प्रविधिको दुरुपयोगका घटनाहरूलाई न्यूनीकरण गर्न अन्तर्क्रियामार्फत पालिकाले विद्यालयका महिला शिक्षकहरूलाई परिचालित गरेको छ । महिला शिक्षकहरूसँगको अन्तर्क्रियामा बगनासकाली गाउँपालिकाका अध्यक्षले सरस्वती दर्लामी चिदीले समाजमा अझै पनि महिला र बालिकाहरू विभिन्न स्वरूपको हिंसाको शिकार

भइरहेको उल्लेख गर्दै लैङ्गिक समानता कायम गर्न सबैको सक्रिय भूमिका आवश्यक रहेको बताईन् । उनले भनिन् "लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गर्न कानुनले मात्र पर्याप्त हुँदैन, सामाजिक सोच परिवर्तन गर्न जरुरी छ, अहिलेको समयमा महिला शिक्षकहरू नै समाज परिवर्तनका बाहक हुन् ।" अहिले पुराना, परम्परागत लैङ्गीयता हुने लैङ्गिक हिंसा न्यूनीकरण भएको छ तर प्रविधिमा आधारित रहेर हिंसाका घटनाहरू बढ्दै गएका छन्, जसलाई न्यूनीकरणका लागि परिवार र समुदायसँग जोडिएको सबैभन्दा नजिक महिला शिक्षक भएकाले सोही विषयमा केन्द्रित गरेर नै पालिकाले कार्यक्रमको डिजाईन गरेको पालिका उपाध्यक्ष हरि प्रसाद पाठकले बताए । उनले संविधानमै महिलाको अधिकारका विषय सुनिश्चितता भएकाले परम्परागत लैङ्गिक हिंसाका घटना कम भएको बताए । कार्यक्रममा महिला शिक्षकहरूले जोड दिए । अझै पनि समाजमा छोरा छोरीमा पढाइमा विभेद, घरघरमा कामको भारी, बालविवाह, यौन दुर्व्यवहार, गालीगलौज तथा मानसिक दबावका घटना विद्यमान रहेको महिला शिक्षकहरूले गुनासो गरे । -**बाँकी वार्ता पृष्ठमा...**

नेल्टा प्रदेश सम्मेलन तानसेनमा

तानसेन, मंसिर २१/नेपाल अंग्रेजी भाषा शिक्षक संघ (नेल्टा)को प्रदेश सम्मेलन तानसेनमा भएको छ । नेल्टा लुम्बिनी प्रदेशको आयोजनामा ८ औं नेल्टा लुम्बिनी अंग्रेजी भाषा शिक्षण सम्मेलन भएको हो । सम्मेलनमा पाल्पा, गुल्मी, अर्घाखाँची, रुपन्देही, नवलपरासी, कीर्तिपुर, प्युठान, बाँके जिल्लाका ११८ जना शिक्षकहरू सहभागी रहेका थिए । अंग्रेजी भाषा शिक्षणमा एआई र मानव सिर्जनाको समन्वय आदर्श वाक्य राखेर आयोजना गरिएको सम्मेलनमा मुख्य वक्ता नेल्टाका लुम्बिनी प्रदेश अध्यक्ष प्रसाद बस्न्याले एआईको उपयोग मानवीय सिर्जनासँग सन्तुलित तरिकाले गर्नुपर्नेमा जोड दिए । अर्को मुख्यवक्ता नेल्टाका वरिष्ठ उपाध्यक्ष होम राज खड्काले एआईले मानिसलाई पेशागत कार्यसम्पादनमा सक्षम गर्न भन्ने भनाइ एउटा सहयोगी यन्त्रका रूपमा उपयोग गर्नुपर्नेमा जोड दिए । कार्यक्रममा

तानसेनमा राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड : ४ विधाका ६६ खेलमा प्रतिस्पर्धा हुँदै

शरत शर्मा

पाल्पा, मंसिर २१/जिल्लाको तानसेनमा राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सुरु भएको छ । तानसेनस्थित टुँडिखेल मैदानमा आइतबारदेखि सातौं नगरस्तरीय अन्तर विद्यालय राष्ट्रपति रनिङ शिल्ड प्रतियोगिता सुरु भएको हो । प्रतियोगितामा नगरपालिकाभित्र रहेका सामुदायिक र संस्थागत गरी २६ विद्यालयका ८ सय ५० खेलाडीले सहभागिता जनाएका छन् । एन्लेटिक्स, बलिबल, कबड्डी र मार्शल आर्ट विधाका ६६ खेलमा छात्रछात्राहरूले प्रतिस्पर्धा गर्ने तानसेन नगरपालिका शिक्षा शाखा प्रमुख कोपिला न्यौपानेले बताइन् । प्रतियोगिताको लुम्बिनी प्रदेशका सभामुख तुलाराम घर्तीभगर (बस्न) ले उद्घाटन गरेका हुन् । प्रतियोगिताको उद्घाटन गर्दै उनले खेलकुद स्वस्थ जीवनयापनका साथै अनुशासनमा रहन र आफ्नो प्रतिभा देखाउने माध्यम रहेको बताए । सभामुख घर्तीले विद्यालयस्तरमा नै खेलकुदलाई महत्व दिन विद्यालयका प्रधानाध्यापकलाई आग्रह गर्दै प्रदेश सरकारबाट खेलकुदका लागि आवश्यक बजेट विनियोजन हुँदै आएको

उल्लेख गरे । सभामुख घर्तीले राष्ट्रलाई चिनाउने माध्यम खेलकुद भएकाले राजनीतिकर्मी, कर्मचारी, खेलप्रेमी, खेलाडी सबैले आ-आफ्नो क्षेत्रबाट इमान्दार भएर काम गर्नुपर्ने बताए । नगर प्रमुख सन्तोषलाल श्रेष्ठले पाल्पा विगतमा खेलकुद क्षेत्रमा ख्याति कमाएको जिल्ला भएकाले यसलाई स्थानीय सरकारले प्राथमिकताका साथ हरेक वर्ष बजेट विनियोजन गर्दै आएको बताए । उपप्रमुख प्रतिभा माहा सिंजालीले खेलाडीहरू राष्ट्रका गहना भएकाले उनीहरूको प्रतिभाको मूल्याङ्कन गरि उचित वातावरण र अवसर दिनु पर्ने बताइन् । कार्यक्रममा नेपाल शिक्षा युनियनका अध्यक्ष कृष्ण बहादुर थापाले विद्यालय स्तरबाट खेल क्षेत्रलाई महत्व दिन सबैमा राम्रा खेलाडी उत्पादन हुने बताए । नेपाल पत्रकार महासंघ पाल्पाका अध्यक्ष कमल राज तिमिल्सेनाले विगतमा पाल्पाबाट राष्ट्रिय खेलाडी बन्न सफल हुँदै आएकोमा अब पनि राष्ट्रिय खेलाडी उत्पादन गर्न खेलाडीलाई होशवादी र प्रेरणा दिनु पर्नेमा जोड दिए । प्रतियोगिता अन्तर्गत आज भएको ३००० मिटर दौडमा छात्रवर्ग जगत माविका प्रवेश खड्का प्रथम, महेन्द्र बोधीका सरोज पाण्डे दोस्रा र युँ होराइनका लाल पति थापा तृतीय भएका छन् । यस्तै छात्रवर्ग जगत माविका सुमिता जिसि प्रथम, शारदा माविका रिता विक दोस्रा, सेनमा माविका सोनिया घर्ती तृतीय भएका छन् । प्रतियोगिता आज सोमबारसम्म सञ्चालन हुने खेल संयोजक पुर्णराज शाक्यले बताए ।

पा.वि.हु.ब.नं. ०४१/०४२

पा.वि.प्र.का.ब.नं. १९/०४१/०४२

नवजयन्तचतना

सम्पादकीय

महिनावारी दिवसको सार्थकता

अन्तर्राष्ट्रिय मर्यादित महिनावारी दिवस आज विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रम गरी नेपालमा पनि मनाइँदै छ । हरेक डिसेम्बर ८ मा यो दिवस मनाउने गरिन्छ । महिनावारीका कारण किशोरी/महिलामाथि गरिने विभेद, लाञ्छनाहरू रोक्न यो दिवस महत्वपूर्ण हुने भए पनि त्यसो हुन सकेको छैन । केही ठाउँहरूमा अझै पनि महिनावारी भएका बेला महिलाहरूलाई छाउगोठमा बस्नुपर्ने बाध्यता मात्रै छैन विभेद समेत सहनुपरेको छ । सविधानले महिलालाई विभेदरहित बाँच्न पाउने अधिकार सुनिश्चित गरेको भएपनि अझै पनि अधिकांस महिलाहरू विभेदको सामना गर्न बाध्य छन् । पूजापाठमा सहभागी हुने वा मन्दिर जाने त परै घरभित्रै पस्न पनि महिलालाई निषेध छ । आरामको जरुरी पर्ने यस्तो बेला घरबाहिरको काममा भने महिला लाइन विवश पारिन्छन् । यो अत्यन्त दुखको कुरा हो । बाँच्नका लागि अनिवार्य रहेका खानपान, श्वास-प्रश्वास, मलमूत्र विसर्जनजस्ता जैविक परिघटनाजस्तै प्रजननशील महिलाका लागि रजस्वला पनि शरीरको स्वाभाविक र अनिवार्य क्रिया हो । तर सृष्टि धान्ने यो चक्रलाई हाम्रो समाजले अझै पनि स्वाभाविक रूपमा स्वीकार गर्न नसक्नु विडम्वना हो । यसमा हाम्रा कतिपय धर्मशास्त्रका मान्यताहरूलाई मात्र दोष दिने ठाउँ छैन । किनभने धार्मिक आस्था पालना गर्न नरचाउने र आफूलाई आधुनिक पुस्ताका मान्ने धेरै पुरुष नै आत्मा पत्नी, बहिनी, छोरीलाई रजस्वलामा छोडिछोटे गर्नेमा अग्रपक्तिमा देखिन्छन् । महिनावारी भएका बेला छाउगोठमा बस्नुपर्ने भएकाले जीउज्यान्ने अस्वस्था हुने, बलात्कृत हुने, मृत्यु हुने जस्ता भयावह घटनाका कारण यो परिवार वा समाजको मात्रै होइन, देशकै प्रतिष्ठासँग गाँसिएको प्रकरण बनेको छ । यसले स्त्री शरीर माथिको सांस्कृतिक उत्पीडन समाजको साभना चिन्ताको विषय हो भन्ने कुरालाई सबैले आत्मसात् गर्न आवश्यक छ । यसर्थ महिनावारीको अस्वस्थलाई स्वाभाविक प्रक्रियाको रूपमा लिएर स्पष्ट र मर्यादित महिनावारी बनाई महिलाहरू सम्मानजनक रूपमा समाजमा बाच्न पाउने अधिकार सुनिश्चित गर्न सकियो भनेमात्र हरेक वर्ष मनाइने अन्तर्राष्ट्रिय मर्यादित महिनावारी दिवसको सार्थकता रहन्छ ।

Opinion @ Socia Network

हाई या थिउनु त भविष्यले बताउना तर जिवनमा आउने समस्या मेरो लागि समस्या नभएर अवसर बनेको महशुस गरिरहेको छु ।

(सरोज भण्डारीको फेसबुक स्टेटसबाट www.facebook.com/Saroj.Bhandari)

यो सभ्यता सामाजिक संजालमा पोस्ट गरिएका धारणाहरू रहेकोछ । यसका लागि हाम्रो फेसबुक पेज www.facebook.com/shitalapati मा लगन गर्न सक्नुहुनेछ ।

नवजयन्तचतना दैनिकको रुपमा तपाईंलाई आइरहेको छ । यो पत्रिका अहो रतरीय अलि पठनीय बनाउनको लागि तपाईंहरूको अनुमति सुझावहरूको हामीलाई अत्यन्तै जरुरी छ । पाठकहरूद्वारा तपाईंका सुझावहरू दिई हामीलाई सहयोग गर्नुहुन हामी अनुरोध गर्दछौं ।

नवजयन्तचतना दैनिक
भागवतीले सतसर्न, पाल्ना

महत्त्वपूर्ण दिवस/पर्व

प्रहरी कार्यालय
दुधौख ०३१-४२०२२
स.प्र.ब्यापार कृषि ०३१-४०३६९९
दुधौख रामपुर ०३१-४१२२३
भैरहवा ०३१-४२०१९
अर्घाखाँची ०३१-४२०१९
कुसी ०३१-४२०१९
परासी ०३१-४२०१९
तनहुँ ०३१-४२०१९
पाप्ना ०३१-४२०१९
डुम्रा रामपुर ०३१-४२०१९
अर्घाखाँची कार्यालय ०३१-४२०१९
कुसी कार्यालय ०३१-४२०१९

४४०००
मिनाअमलान भैरहवा ०३१-४२०१९
मिनाअमलान पाप्ना ०३१-४२०१९
परिवार नियोजन सेवा पाप्ना ०३१-४२०१९
आँखा अमलान पाप्ना ०३१-४२०१९
लुम्बिनी मेडिकल कलेज प्रभास ०३१-४२०१९
पिपुवा परासी ०३१-४२०१९
भैरहवा आँखा अमलान ०३१-४२०१९
तनहुँ आँखा अमलान ०३१-४२०१९
तनहुँ आँखा अमलान ०३१-४२०१९
तनहुँ आँखा अमलान ०३१-४२०१९
तनहुँ आँखा अमलान ०३१-४२०१९
तनहुँ आँखा अमलान ०३१-४२०१९
तनहुँ आँखा अमलान ०३१-४२०१९
तनहुँ आँखा अमलान ०३१-४२०१९

डिजिटल हिंसा कहिलेसम्म सहने ?

अमृता लम्साल

सूचनाप्रविधिको क्षेत्रमा देखिएका परिवर्तन अहिलेको समयको मुख्य चुनौती हो । हामीले भन्ने गरेको सामाजिक सञ्जाल र यसबाट आदर्शको समस्या त आर्टिफिशियल इन्टेलिजेन्स (आई) को गलत प्रयोगको अगाडि केही पनि होइन । आईको कुरा गर्दा यो, एउटा/दुइटा मात्रै होइन हजारीको संख्यामा पुगिसकेको छ । युचरपिडिय नामक एउटा फोरमका अनुसार हान २५ सय ६३ वटा आईका प्लेटफर्महरू छन् भनेको छ भने, अन्य स्रोतले ७० हजारभन्दा बढी छन् र, यी प्लेटफर्महरू हरेक दिन परिवर्तन भइरहन्छन् पनि भनेका छन् ।

चरपिडियले आई दुस्रहल्लाई दश क्याटगोरीमा विभाजित गरेको छ । तीमध्ये, आई विभिन्न दुस्र १५ सय ७७, आई प्रोडिक्टिभिटी दुस्र ६३७, अटोमेटेड दुस्र ४७०, आई इमेज दुस्र ३०४, आई मिडियो दुस्र १८३ छन् । अन्यमा, आई टेक्स्ट जेनेरेटर्स ३१०, आई कोड दुस्र २०६, आई अडियो जेनेरेटर्स १५१ तथा आई आर्ट जेनेरेटर्स ११९ छन् । हामीले धेरैले, जेनरी आन्दोलनको क्रममा आई जेनेरेटर्स सिस्टमबाट जलाएको घटना पिसा जलेको भिडियो, 'आईबाट बनाएको हो' भनेर सम्बन्धित घरवालाले स्पष्टीकरण पनि दिएपनि पत्रपत्रिका देखी । त्यो दुइटा उदाहरणले पनि के थाहा हुन्छ भने, आईले सार्थकता र फूटो कुन हो छुट्याउने गाढो पर्ने स्थिति को सुझा गरिएको छ । यसै सम्बन्धमा गत नोभेम्बर ३० मा अमेरिकाबाट प्रकाशित हुने 'द वाशिंगटन पोस्ट'मा एउटा अखेर छापिएको छ । डीप फेक अफ नर्थ क्यारोलाइना लमेक युज्ड इन अवाइड विनिङ रलेपुटोको शीर्षकमा छापिएको उक्त स्टोरी अनुसार, अमेरिकाको नर्थ क्यारोलाइना राज्यको स्टेट सिनेटर डिजिडिया साल्वाडोरेले सन् २०१८ मा 'टेड-टक'मा बोलेको भिडियोको विलपर राखेर बालिकामा काम गर्ने एउटा डिजाइन एजेन्सीले 'डिजिटल' कम्पनीको लागि डिजाइन भएको 'क्यान्स लान्ड' इन्टरनेशनल फेस्टिभल'मा दुइटा अवाइड जितिसकेको रहेछ । उक्त फेस्टिभललाई डिजाइनको अस्कर 'जस्ती' मानिंदो रहेछ । अमेरिकाको निम्न आयस्रोत भएका वर्गको बारेमा कसरी इन्जीनियर गर्न सकिन्छ भनेर बोलेको भिडियोलाई आई प्रयोग गरि 'डिजिटल'को प्रस्ताव जस्तो बनाएर डिजाइन बनाइएको रहेछ । त्यो कुरा, उक्त डिजाइनले दुइटा अवाइड जित्नेले पनि थाहा रहेछ । होस पनि कसरी ? आफूले, आफूले देशमा बोलेको कुरा अन्य देशको डिजाइन कम्पनीले प्रयोग गर्नु भन्ने कुरा सार्थक सिक्नु र ? यो डिजाइनमा सीएनएनको दृश्य पनि त्यसैरी हालेको रहेछ । सीएनएनले थाहा पाएर बज्रिलमा 'डिजिटल'लाई सन्ने फाइन गर्नुछ । त्यसपछि सिनेटर साल्वाडोरेले चिनको मानिसहरूले उनको ध्यानाकर्षण गराइरहनु उनीहरूले सोधेछन्, यो तिमी

आफूले बोलेको हो कि, आई जेनेरेटो हो ? त्यसपछि बल्ल उनले थाहा पाएकी रहिन्छ । उक्त एजेन्सीले अवाइड त फिर्ता गरेरछ तर, जतिले यो डिजाइन हरेका थिए, उनीहरूलाई के थाहा सो डिजाइन आई जेनेरेटो हो भनेर । त्यसै अर्को रोचक अखेर, अमेरिकी सञ्चार संस्था सीएनएनको अनलाइन, हेल्थ स्क्वारेमा २८ नोभेम्बर २०२५ मा प्रकाशित भएको छह जसको शीर्षक, 'साउथ कोरिया' एजिज पुपुलेस फाइन्ड्स कम्पनी, केयर इन रोबो-ग्राण्डमा डल्स/साउथ कोरियाका वृद्ध जनसंख्या, 'रोबो ग्राण्डमा' पुतलीमा रमाउनुहुने उनीहरूको सुझा गर्नुछ । सो 'रोबो-ग्राण्डमा' पुतली बनाउनुको कारण बढ्दै गएको उमेरसँगै एजिजका ती ज्येष्ठ नागरिकहरू एकलो महसुस गरेर मानसिक स्वास्थ्य विग्रने कारणले उनीहरूको स्वास्थ्यलाई ठिक राख्न, ७ वर्षका बच्चाहरू जस्तो बोल्ने रोबोट पुतली बनाइएको रहेछ । ती पुतलीहरूले छोटो कुराकानी गर्ने, औषधि खान सम्झाउने समेत गर्न सक्ने रहेछ । उक्त पुतली पनि आई जेनेरेटो टेक्नोलोजी नै हो । सालोमा घाउवाडाँडारा सिमित उक्त लेखमा ती पुतलीहरू र आई जेनेरेटो घरपालुवा जानावरहरूको बारेमा पनि जानकारी दिइएको छ । यस्तो छ अहिलेको समय । उपरोक्त उदाहरणहरू दिनुपरेको कारण के हो भने, हामीले बुझ्ने जस्तो फेसबुक र एस्मा गरिने टोवलले मात्रै डिजिटल हिंसा हुने वा गरिने होइनन् । डिजिटल हिंसाको अर्को विकल्प रूप अनलाइन पत्रिकाहरूमा लेखिएको लेखहरूमा गरिने कमेन्टहरू पनि देखिन्छ । पत्रपत्रिकामा लेख लेख्न पनि अर्को डिजिटल विचारहरूलाई सार्वजनिक गरेर त्यसमा पत्र/पत्रिकाबाट छलफल होस् कुनै समस्या छैन छलफलबाट समाधान निस्कियोस, सरकार वा सम्बन्धित निकायको ध्यानाकर्षण होस् भन्ने पनि हो । तर, हाम्रो बाती कस्तो भयो भने, आफूलाई चित नबुझे बित्तिकै, तार्किक बहस गर्ने होइन कि, कमेन्टमा गएर आमाचारका गाली गर्ने, महिला छन् भने उनीहरूलाई व्यक्तिगत लाञ्छना लगाउने, परिवर्तन गर्ने आदि गर्न कुनै कसर छाडिन्न । यो पत्रिकारले धेरै आवाज एउटा बलात्कारको केसमा लेख, लेखको कमेन्टमा 'सिधै आएर तँलाई पनि बलात्कार गर्दिन्छु' लेखिएको थियो । शायद तीन वा चार वर्ष अगाडि होला, फ्रन्टलाइनमै देखिने एक अनलाइनमा प्रकाशित लेखको कमेन्टमा, लेख लेखे पछि महिलामाथि गरिएको कमेन्ट अत्यन्तै असहिष्णु थियो । त्यहाँ लेखिएको थियो— 'कसैले यसलाई बलात्कार गर्छ भने म १० लाख दिन्छु ।' यस्ता कमेन्टहरूले सहज तरिकाले निम्न सञ्चालन भन्ने छैन यसले, सम्बन्धित व्यक्तिलाई मानसिक रूपमा क्षत-विक्षत नै बनाएर छाड्छ । यसमा

अवस्थामा न त अधिकार पत्रिकाले साथ र सहयोग दिन्छन् न अरु कसैले । त्यसपछि महिलाहरू आफ्नो आवाज दबाएर चुपचाप बस्न पुगेछन् । मिडियाकै क्षेत्रमा हुँदा पनि अहिलेसम्म नबुझेको कुरा, ती अनलाइनहरूले त्यस्ता अपमानजनक, धम्की दिने कमेन्टहरू प्रकाशन गर्न हुँदैन भनेतर्फ किन ध्यान दिदैनन् । यस बारेमा, अमेरिकाबाट प्रकाशित हुने 'द न्यूयोर्क टाइम्स'को त त्यस्ता कमेन्टहरू प्रकाशित नगर्ने नीति नै रहेछ । उक्त पत्रिकाले मानव तथा टेक्नोलोजीको संयुक्त सहयोगमा कमेन्टमा आउने घृणात्मक अभिव्यक्ति, कुनै पनि जाति, धर्म, राष्ट्रियता, लिङ्ग, अपाङ्गता, व्यक्तिगत आक्रमण, धम्की लगायत कुराहरूलाई प्रकाशन तथा प्रसारण गर्न रोक्दो रहेछ । तर यहाँ त, 'बलात्कार गरेमा पैसा दिन्छु' भन्ने कुरा पनि खुलेआम छापिन्छ । यस्तो परिस्थितिमा, नोभेम्बर २५ देखि डिसेम्बर १० सम्म हरेक वर्ष अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा बनाइने 'लैङ्गिक हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान' यसपलिन 'प्रविधिको सही प्रयोग गरौं' लैङ्गिक हिंसा अन्त्य गरौं' नाराका साथ मनाइरहिएको छ । यो १६ दिने अभियानको सुरुआत प्रधानमन्त्रीले महिला हकहितको लागि खोलिएका अनगिन्ती संघ-संस्थाहरूले मनाउँछन् ती कुराहरू समाचारमा पनि आउँछन् । फन्त आजकल त सामाजिक सञ्जाल मार्फत आफूले गरेको कामका फोटोहरू हालेर जताततै सबै सु-सुचित भएको फ्रफ्रको पनि देखिन्छ । तर, त्यही समयमा, देशको पहिलो महिला प्रधानमन्त्रीमाथि सामाजिक सञ्जालमा गरिएको टिप्पणी र अपमान देखेर पढ्दा, ती १६ दिने अभियानले कता/कसरी चेतना फैलाइरहेको छ भन्ने प्रश्न ठूलै खरले लाग्न मन लाग्छ । अहिले देशको प्रधानमन्त्री काकालाती परेर महिला हुनुहुन्छ हरेक कम्तीमा प्रधानमन्त्रीको पदको त समाान हुनुपर्ने हो । तर, अह ! बर अहिलेको सरकारले एउटा बलात्कारको केसमा लेख, लेखको कमेन्टमा 'सिधै आएर तँलाई पनि बलात्कार गर्दिन्छु' लेखिएको थियो । शायद तीन वा चार वर्ष अगाडि होला, फ्रन्टलाइनमै देखिने एक अनलाइनमा प्रकाशित लेखको कमेन्टमा, लेख लेखे पछि महिलामाथि गरिएको कमेन्ट अत्यन्तै असहिष्णु थियो । त्यहाँ लेखिएको थियो— 'कसैले यसलाई बलात्कार गर्छ भने म १० लाख दिन्छु ।' यस्ता कमेन्टहरूले सहज तरिकाले निम्न सञ्चालन भन्ने छैन यसले, सम्बन्धित व्यक्तिलाई मानसिक रूपमा क्षत-विक्षत नै बनाएर छाड्छ । यसमा

दिनु पछेनी आइमाई !' यदि प्रधानमन्त्रीले आफ्नो पदवी दायित्व निर्वाह नगरेको भए, नीतिनियम विपरित काम गरेको भए प्रधानमन्त्रीको काममाथि टीका-टिप्पणी गर्न नहुने भन्ने पक्कै होइन । तर, राजनैतिक विचारधारा नभिलेकै कारण, कुनै व्यक्तिमाथि तल्लो स्तरमा उत्रिएर गालीगलौजको भाषा प्रयोग गरिन्छ भने त्यो पक्कै पनि लैङ्गिक हिंसा हो । जुन देशमा प्रधानमन्त्रीको पदमा आसीन महिलामाथि त लैङ्गिक हिंसा हुन्छ भने त्यो देशको नीतिनियमबाट महिला तथा बालिका डिजिटल, शारीरिक वा मानसिक हिंसाबाट जोडिन्छन् भन्ने त्यसरी नै के ? उनी कुन मानसिक अवस्थाबाट गुज्रिएकी होलिन ? भन्ने सोच्ने ? फेरि अर्को कलाकारले भन्ने भन्ने 'मलाई बाँच्न गाढो भयो।' त्यो पोस्टरमा आफूका प्रतिक्रियाहरू पढ्दा म कत नाराज र आश्चर्यचकित भएँ । डाइस दिने त मेमि छुन कतिले त सतको अमानवीय शब्द लेखेका छन् 'आ, मर न त...' य... को हो यो लेखे ? कस्तो हुर्कौ, परिवेश वा मानसिकताका मागिसले यसरी लेख्न सक्छ ? यो त निर्दयता र हिंसाको चरम रूप हो । केही दिनअघि मेरो मित्र लेखक गणेश पौडेलसँग सोलस मिडियामा आउने प्रतिक्रियाबारे छलफल गरिएको थियो । उनले भनेका थिए, 'हामीलाई सोलस मिडियामा आउने (सामाजिक-राजनैतिक) प्रतिक्रियामा ९५ प्रतिशत प्रतिक्रिया पृष्ठहरूमा आउँछ । यसबारे संवेक्षण भएको छ रे ?' त्यसो भए गालीगलौज र फोहोरी/हिंसात्मक कमेन्ट गर्नेमा यो प्रतिशत कतै पुग्दो ? सोलस मिडियामा ९९.९९९९ प्रतिशत फोहोरी वा हिंसात्मक प्रतिक्रिया पृष्ठहरूबाटै आइरहेका छन् । हाम्रा पहुँचका पोस्टहरूमा आउने प्रतिक्रियाबाट पनि स्पष्ट हुन्छ, हाम्रो सोलस मिडिया केवल पृष्ठ-वर्सवसमा मात्र छैन, बेति नै 'महिला-क्षी' छ । फेसबुक, टिकटक, इन्स्टा, एस्मा वा युट्युब जहाँ पुगे पनि महिलाका पोस्टरमा गाली गर्ने, पढ्ने नसकिने फोहोरी शब्द लेखेहरू पृष्ठ नै हुन्छन् । सामाजिक सञ्जालबाट व्यापक रूपमा अनियन्त्रित बनिरहेको घृणाजन्य अभिव्यक्ति, गोपनीयता हनन, मिथ्या सामग्रीमा छुट दिने जाने हो भने त्यसले अझै ठूलो समस्या निम्त्याउँदै जाने पक्का छ । यसको लागि डिजिटल अभिव्यक्तिबाट लिएर कानून बन्यो जरुरी छ । कानून बनाउने कुरामा बहस पनि चलिरेकै छ । विधेयकको अर्को रोचक पक्ष के हो भने सत्तामा रहेको दल यसको पक्षमा उभिन्छ तर, जब सत्ता परिवर्तन भएर विपक्षमा पुग्छ अनि त्यही दल विधेयकको विपक्षमा हुन्छ । नेपालमा कानून बनाउँदा, दक्षिण एशियाली बङ्गलादेशमा जस्तो अभिव्यक्ति नियन्त्रणमुद्दी हुनु नदिन सम्बन्धित पक्ष चिननु र सचेत रहनुपर्छ । यी विधेयकहरूले सन्तान नै सूचनाप्रविधि विधेयक ल्याउन जरुरी भइसकेको छ ।

-मनसाधन र सुबुद्ध यात्राको हुने छ । धार्मिक यात्राको योगाङ्क ।

पुष्प : कस्य सम्मानमा सज्जता मिलेछ । व्यापार व्यवसायमा सज्जता मिलेछ ।

निष्पुष्प : रमणीय र सुबुद्ध यात्राको योगाङ्क । दैनिक कार्यमा सज्जता मिलेछ ।

कर्मचारी : कस्य सम्मानमा आइपर्छ । धार्मिक कार्यमा सज्जता मिलेछ ।

सिंह : कुनै कुराले मनमा असन्तुष्टि छ । मन अस्थिरताको अवस्था मिलेछ ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

कर्मचारी : मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह । हला । रमाइलो यात्राको योगाङ्क ।

शिक्षा

विद्यालय छाडेका बालबालिकाको खोजी अभियान

भोजपुरको पौवादुडमा गाउँपालिकाले विद्यालय छाडेका बालबालिकाको खोजीकार्यलाई तीव्र बनाएको छ । विद्यालय छाडेका बालबालिकाको अभिलेख संकलन, घरदैलो छुलफल तथा अभिभावकसँग संवादमार्फत गाउँपालिकाले शिक्षा क्षेत्रमा देखिएका समस्या समाधान गर्न क्रियाशीलता बढाएको हो । शिक्षाबाट कुनै पनि बालबालिका वञ्चित नहुन भन्ने लक्ष्यसहित सुरु गरिएको अभियानले स्थानीय समुदायमा सकारात्मक प्रभाव पारेको छ । गाउँपालिकाले शिक्षा क्षेत्रको विकासलाई प्राथमिकतामा राख्दै 'नवजात शिशु भविष्य सुरक्षा' कार्यक्रमअन्तर्गत बालबालिकालाई पाँच वर्षसम्म मासिक पाँच सयका दरले सहयोग उपलब्ध गराउँदै आएको गाउँपालिका अध्यक्ष किरण राईले बताए । यसले अभिभावकलाई बालबालिकाको पठनपाठनमा प्रोत्साहन गर्ने अपेक्षा राखिएको छ । 'सबै बालबालिकालाई शिक्षाको पहुँचमा ल्याउन हामीले विशेष जोड दिएका छौं, अध्ययन राईले भने, 'विद्यालय बाहिर रहेका बालबालिकाको खोजी, विद्यालय छाड्नुका कारण पत्ता लगाउने र तत्काल समाधान गर्न प्रक्रियालाई निरन्तर सञ्चालन भइरहेको छ ।' यो अभियानमार्फत विद्यालय

बाहिर रहेका १० जना विद्यार्थी पुनः भर्ना गरिएको गाउँपालिकाले जनाएको छ । विद्यालयलाई छाड्ने दर शून्य बनाउन गाउँपालिकाले सचेतनासँगै खोजी अभियान सञ्चालन गरिरहेको गाउँपालिका उपाध्यक्ष ज्योत्सना राईले बताए । गाउँपालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत नवीन भट्टराईका अनुसार हाल गाउँपालिकामा रहेका ३२ वटै सामुदायिक विद्यालयमा शैक्षिक तथा प्रौढिक सुधारका कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेका छन् । 'विद्यालय सुधार, सिकाइको गुणस्तर वृद्धि र बालमैत्री वातावरण निर्माणमा हामी निरन्तर केन्द्रित छौं, भट्टराईले बताए । शैक्षिक सुधारसँगै गाउँपालिका अध्यक्ष छात्रवृत्ति कार्यक्रम पनि सञ्चालन भइरहेको छ । उत्कृष्ट कार्यसम्पादन गर्ने विद्यालयलाई

सम्मान तथा आर्थिक प्रोत्साहन प्रदान गरिँदै आएको गाउँपालिका शिक्षा शाखाले जनाएको छ । यो गाउँपालिकालाई २०८१ सालमा बालश्रममुक्त स्थानीय तहसमेत घोषणा गरिएको छ । बालमैत्री स्थानीय तह निर्माण गर्न बालश्रममुक्त स्थानीय तह पहिलो शर्त रहेकाले गाउँपालिकाले अहिले यसमा जोड दिएको गाउँपालिकाका रोजगार संयोजक तथा बालश्रमसम्बन्धी विषयका स्रोतव्यक्ति टेकराज खड्काले बताए । गाउँपालिकाले बाल उद्धारको निर्माण गरेर आवश्यक कदम अघि बढाएको छ । स्थानीयवासीले गाउँपालिकाले सञ्चालन गरेको यो अभियानले विद्यालय फर्कने विद्यार्थीको सङ्ख्या बढ्ने विश्वास व्यक्त गरेका छन् । -राख

सरकारी विद्यालयका शिक्षकहरूको वृत्तिविकासको सन्दर्भ

सुरक्षित अधिकारी

शिक्षा मानवको चेतनी विकासको आधार भएकोले यसको विकासका लागि हरेक देशले विशेष ध्यान दिने गरेको छ । शिक्षाको विकास सहज रूपमा गर्नका लागि राज्यले कूल बजेटको कम्तीमा पनि बीस प्रतिशत रकमको बाँधो रहन्छ भन्ने सवाल निकै जोडदार रूपमा उठ्ने गर्छ तर हाम्रो सन्दर्भमा भन्ने हो भने मुस्किलले १२ प्रतिशत बजेट यस क्षेत्रमा रहेको छ । वर्तमान समयमा राज्यले विनियोजन गरेको रकम शिक्षकहरूका लागि पनि विनियोजित रकमको १० प्रतिशतसम्म खर्च हुन्छ । आज पनि न त पुस्तकालयको व्यवस्था रहेको छ न त व्यवस्थित शौचालयको नै । ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका विद्यालयमा आज पनि विषयगत शिक्षाको अभाव कायम रहेको छ । लख्छु पिउने पानीको व्यवस्थापन, अतिरिक्त क्याम्पनाका लागि आवश्यक सामग्रीहरूको उपलब्धता पनि छैन । शिक्षाको महत्त्व जानेर पनि हामीले यसको समय सापेक्ष विकास गर्न भने सकिरहेका छैनौं । आजको बाँचो भनेको व्यावसायिक र सौपमूलक शिक्षा नै हो तर यसको विकास गर्न हामीले सकिरहेका छैनौं । यस वास्तविकता सबैका सामु छिपेको विषय होइन । मानवका लागि शिक्षा अपरिहार्य रहेकाले पनि यसको विकासमा विशेष जोड दिनुपर्छ । आर्थिक, सामाजिक, सांस्कृतिक, राजनीतिक विकासका लागि शिक्षा नभई नहुने विषय हो । हामी आज पनि विस् २०२८ सालको शिक्षानीतिको बरिपरि नै रमिरहिएर बसेको अवस्था छ । शिक्षा देशको आवश्यकतालाई पूरा गर्ने खालको हुनुपर्छ । आज हामीलाई कस्ता अनुरोधको बाँचो छ ? त्यसका लागि कुन पक्षमा जोड दिनुपर्छ ? भन्नेमा ध्यान दिनुपर्छ । शिक्षामा लगानी एक हिसाबले हेर्ने भने बालुवामा पानी जस्तै भइरहेको देखिन्छ । राज्यले ठूलो रकम खर्चेर पनि उ पल्टिने भने हासिल गर्न सकेको छैन । शिक्षामा व्यापक रूपले सुधारको आवश्यकता रहेको छ तर त्यसका लागि राज्यले ठोस पहल गरेको पनि छैन । पाठ्यक्रममा पनि समय सापेक्ष रूपमा परिमार्जन गर्नुपर्ने हुन्छ । व्यावसायिक शिक्षाको बाँचो उच्च रहेको वास्तविकता नीतिनिर्माणका तहमा रहने व्यक्तिहरूलाई ज्ञात भएकै छ तर त्यसप्रति जुन गम्भीरता देखाउनु पर्ने हो त्यसको अभाव नै रहेको देखिन्छ । आजको शिक्षा व्यावसायिक र सौपमूलक हुनुपर्छ जसले रोजगारी सिर्जना गर्न सहज हुन्छ । हाम्रो शिक्षा सैद्धान्तिक मात्र भएका कारण बेरोजगारीको मात्र तीव्र रूपले वृद्धि भयो भन्ने चर्चा सर्वत्र गरिन्छ । वास्तविकता पनि त्यस्तै रहेको गरीपछि केही न केही कार्यमा सहभागी भएर जीविकोपार्जन गर्नसक्ने शिक्षा

आजको आवश्यकता रहेको छ । यसको अभाव भएर नै आज शिक्षात बेरोजगारीको संख्या बृद्धि भएर गएको छ । आजको वास्तविकता भनेको मास्टर्स डिग्री लिएर पनि केही पेशा वा व्यवसाय गर्न सक्षम नहुने यस्ता विडम्वना हाम्रो देशमा रहेको छ । नमिठो भए पनि यथावत् त्यही नै रहेको छ । शिक्षकहरूको वृत्ति विकासमा केही ठोस र उल्लेख गर्न लायक कार्य भएन । एउटामात्र दृष्टान्त हेरी विस् २०५२ सालमा शिक्षक आयोगले परीक्षा लिएर पटक-पटक सरकार फेरिए पनि नतिजा प्रकाशन गर्न सकेन । धेरै बहस र किचलोका बीच नलबल्ल २०६० सालमा सो परीक्षाको नतिजा प्रकाशित गरियो । त्यसबेला स्थायी बनेका शिक्षक २०८२ सालको अन्त्यमा समेत एक तह पनि बढ्नु हुनसकेको छैनन् । त्यसबेला अगाडि विस् २०४८ सालमा तत्कालीन प्रधानमन्त्री कृष्णप्रसाद भट्टराई रहेको समयमा कार्यरत शिक्षकहरू सबै स्थायी भए तर ती शिक्षक एकैपटक २०६७ सालमा आएर बल्ल एक तह बढ्नु भए । यसरी शिक्षकको योग्यता, क्षमता भएर पनि बीस वर्ष वित्ता पनि बढ्नु हुन नसकिने कस्तो प्रणालीको विकास हामीले गरेका रहेछौं ? शिक्षामा रहेका अकर्मण्यता हटाउने पहल भएको देखिँदैन । यस लेखको लेखक स्वयंको पनि २०४८ सालमा स्थायी भएको तर एक तह बढ्नुका लागि शिक्षा २०६७ सालसम्म पर्खनु परेको तीतो अनुभव ताजा नै रहेको छ । योग्यता पुगेका शिक्षण अनुमतिपत्र लिएका सबल शिक्षकहरू पनि किन लामो समय वा दुई दशकसम्म एक तह पनि माथि जान सक्षम भएनन् ? यसको उत्तर सहज रूपमा किन पाइँदैनन् । शिक्षा सर्वत्र आवश्यक छ भन्ने जानेर पनि किन यसको समय सापेक्ष रूपले विकास गर्न सकिएन ? भन्ने प्रश्न जटिल रहेको छ । शिक्षा सर्वसुलभ र सबैको पहुँचमा पुग्ने वातावरणको सिर्जना गर्न अर्कै पनि सकिनेछ । आज पनि गरिबीका कारणले गर्दा हजारौंका संख्यामा रहेका विद्यार्थी विद्यालयमा जान सकिरहेका छैनन् । किनभने आमाबाबा काममा जाने बाइबालिनी स्याहार गर्ने कामका लागि उसका दिदी पनि विद्यालय जान सक्दैनन् । यसको खास कारण भनेको नै गरिबी रहेको स्पष्ट रूपले देख्न सकिन्छ । सरकारले गरिबी निवारणका लागि कार्यक्रम गर्दै आएको पनि बीस वर्ष बितिसक्यो तर त्यसमा पनि अपेक्षित उपलब्धि भने हासिल गर्न सकिएको छैन । अहिले गरिबीको रेखामुनि रहेका जनसंख्याको प्रतिशत बीस रहेको छ । यसका लागि पनि थप प्रभावकारी कार्य सम्पादन गर्नुपर्ने देखिन्छ । हाम्रो शिक्षा प्रणाली पनि सामयिक र प्रभावकारी बन्न सकेन । बीस वर्ष एउटै तहमा रहेर

अद्यापन गर्न विवश शिक्षाक्याट राज्यले कस्तो अपेक्षा गर्ने ? प्रश्न जटिल छ । कम्तीमा पनि दश वर्ष एक तहमा अद्यापन गरिसकेपछि एक तहमा स्वतह बढ्नु हुने सम्पन्न विकास गर्न किन नसकिनेको होला ? निजामती कर्मचारीहरू भने बीस वर्षमा तीनपटक सहजै बढ्नु हुन्छन् । शिक्षक बढ्नु हुन नसक्नुका कारण अनेकौं रहेका छन् । फाइल बढ्नुका लागि हरेक वर्ष कार्यसम्पादन मूल्यांकन फारम भर्ने गरिन्छ । तर ती फाइल बीच-बीचमा पटक-पटक सच्याउने, केरेट गर्ने र नम्बर नै बदलिने गरिन्छ । यस कारण पनि शिक्षकहरू छिटो र छोटो समयमा बढ्नु हुन सक्दैनन् । शिक्षाको महिमा कुभेर पनि समय सापेक्ष रूपमा विकास गर्नका लागि राज्यले ध्यान दिन सकेको देखिँदैन । वर्षेनी अबै रकम खर्चने यस शिक्षा क्षेत्रमा अपेक्षित विकास गर्न नसक्दा सर्वत्र चिन्ता रहेको पनि देखिन्छ । लगानी गरिए अनुसार उपलब्धि प्राप्त गर्न नसक्दा ठूलो लगानी खेर गइरहेको वास्तविकता हामीले भुल्नु हुँदैन । आज पनि विज्ञान, गणित र अंग्रेजी अस्ता विषयका शिक्षकको अभाव कायम नै रहेको छ । शिक्षा आयोगले विज्ञापन गरेका सिटमा आवश्यक संख्यामा आवेदन दिन गर्न सक्दैनन् । शिक्षकहरूका सरुवा रबडुवामा व्यापक रूपमा भट्पटार हुने गरेका छन् । राजनीतिक पहुँचका आधारमा मात्र बढ्नु हुने गरेका नमिठा वास्तविकता रहेको छ । बडुवामा गरिने प्रतियोगितात्मक परीक्षामा पनि विश्वसनीयता रहेको देखिँदैन । शिक्षक सरुवामा पनि व्यापक रूपमा रकमको चलखेल हुने गरेका छन् । शिक्षकको नबल उच्च राख्नका लागि बडुवाको विशेष ध्यान दिनुपर्छ । शिक्षकको बडुवालाई व्यवस्थित र पारदर्शी बनाउन नसक्दा आमशिक्षकहरूमा निराशा छाउन सक्छ । यस्तर्फ हामीले विशेष ध्यान दिनुपर्छ । शिक्षकको परिपाटी सहज र व्यवस्थित बनाउने हो भनेमात्र यस क्षेत्रमा थप प्रेरणा जारने वातावरण सिर्जना गर्न सकिन्छ । सरुवा गर्दा पनि हरेक तहमा तृतीय श्रेणीका मात्र गर्ने परिपाटीको विकास गर्ने हो भन्नेहरूलाई मार पर्ने थिएन । शिक्षकलाई समय समयमा तालिम प्रदान गर्ने व्यवस्था प्रभावकारी बनाउनु पर्छ जसले पठनपाठन पनि प्रभावकारी र उपलब्धिमुखक बन्नसक्छ । यस्तर्फ शिक्षामन्त्रालय, विभागीय र अन्य सरोकारवाला निकायले गम्भीरताका साथ ध्यान दिनु जरुरी छ । शिक्षामा सुधारका लागि पाठ्यक्रम पनि परिमार्जन गरी समय सापेक्ष र व्यावसायिक अनि सौपमूलक बनाउनुपर्छ तबमात्र रोजगारी सिर्जनासमेत गर्न सजज वातावरणको सिर्जना गर्न सकिन्छ ।

-शिवपाल दाहाल बटुक

Tansen Municipality Office of Municipal Executive Tansen, Palpa

Invitation for Online Bids

Date of publication: 2082/08/22 (Dec. 08, 2025)

Tansen Municipality Office, Tansen, Palpa invites electronic bids from eligible bidders under PPMO's e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp for following work under National Competitive Bidding system. All other information and Bid Document can be downloaded from PPMO's e-GP system www.bolpatra.gov.np/egp

Information to deposit the cost of bidding document in Bank:

Name of the Bank: Rastriya Banijya Bank Ltd., Palpa

Name of the Office: Tansen Municipality Office, Tansen, Palpa

Rajaswa Account No.: 3030100301010004

Bid Validity Period: 90 days

Office Code: 80550401

Bank details for Bid security (If Cash deposit): Rastriya Banijya Bank, Palpa, A/C no. 3030100303000004.

Contract No.	Name of Project	Estimated Amount inclusive VAT and PS	Price of Bid Document, NRs.	Bid Security Amount, NRs.	Last Date of Bid Purchase and Submission
TM/PLP/W/NCB/26/2082-083	Ward Office Construction Work (Tansen ward no 1 & 13), Tansen, Palpa.	2448399.83	3000.00	65000	
TM/PLP/W/NCB/27/2082-083	Ward Office Construction Work (Tansen ward no 3, 5 & 7), Tansen, Palpa	1813915.4	3000.00	50000	
TM/PLP/W/NCB/28/2082-083	Krishni Upaj Sankalan Kendra Surubato-sinduredhara sadak Upgrading. Bhuchaya & Jaldhara Byabasthapan:- Krishni upaj Sankalan kendra to Holangdi Nali or Bato Dhalan krishni sankalan kendra dekhi Mathillo Bato dhalan & Sinduredhara Tapan Nirman or Dahara byabasthapan. Adhuro Wall & "Pa" dhara tarfako Dhal Upgrading.	5771527.36	3000.00	150000	
TM/PLP/W/NCB/29/2082-083	Road Upgrading Work (Sharada Ma. Vi., Chappani Sirsire, Majhidhara.30 Road), Tansen-8, Palpa	1052667.99	3000.00	30000	2082/09/23 12.00 Pm (Jan 07, 2026)

Chief Administrative Officer
Tansen Municipality Office

अन्तर्राष्ट्रिय मर्यादित महिनावारी दिवस मनाइँदै

अन्तर्राष्ट्रिय मर्यादित
महिनावारी दिवस
International Dignified
Menstruation Day

पल्लप, मंसिर २१/आज अन्तर्राष्ट्रिय मर्यादित महिनावारी दिवस विभिन्न सचेतनामूलक कार्यक्रम गरी मनाइँदै छ । महिला हिंसा विरुद्धको १६ दिने अभियान (२५ नोभेम्बर-१० डिसेम्बर) कै अवसर पारेर हरेक वर्ष ८ डिसेम्बरमा यो दिवस मनाउन लागिएको हो ।

दक्षिण गोलाग्रही मर्यादित महिनावारी सञ्चालनको पहलमा सन् २०१९ देखि यो अभियान मनाइँदै आएको छ । महिनावारी प्राकृतिक शारीरिक प्रक्रिया हो । महिलाको गर्भशयको भित्री तहमा मासिक रूपमा जम्मा भएका तन्तुहरू र रगत बाहिर फालिने विशुद्ध प्राकृतिक र महत्वपूर्ण प्रक्रिया यो । प्राकृतिक, स्वाभाविक र महत्वपूर्ण प्रक्रिया भए पनि महिनावारीका बारेमा विश्वका विभिन्न

भागमा त्यहाँका संस्कृति र सामाजिक मान्यताअनुसार यसबारेमा विभिन्न धारणा रहेको पाइन्छ । केही संस्कृतिमा महिनावारीलाई सम्मानका दृष्टिले हेरिने भए पनि विश्वका अधिकांश भागमा महिनावारी र महिनावारी भएका महिलालाई अशुद्ध, फोहोर र अपवित्र मान्ने अन्धविश्वास वर्षौंदेखि कायम रहेको पाइन्छ ।

यसै का आधारमा महिलालाई विभिन्न पारिवारिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र धार्मिक कार्यक्रमहरूमा भाग लिन बञ्चित गरिन्छ । नेपालमा पनि यस्तो अन्धविश्वास रहेको पाइन्छ । महिनावारीका विषयमा सरसफाइको दृष्टिकोणबाट बस्न छलफल भए पनि महिनावारीका कारण किशोरी/महिलामाथि गरिने विभेद, लाञ्छनाहरू हुने गरेका

छन् । त्यसलाई रोक्नका लागि पनि यो दिवस महत्वपूर्ण हुने गर्दछ ।

केही संस्कृतिमा महिनावारीलाई सम्मानका दृष्टिले हेरिने भए पनि विश्वका अधिकांश भागमा महिनावारी र महिनावारी भएका महिलालाई अशुद्ध, फोहोर र अपवित्र मान्ने अन्धविश्वास वर्षौंदेखि कायम रहेको पाइन्छ । यसै का आधारमा महिलालाई विभिन्न पारिवारिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र धार्मिक कार्यक्रमहरूमा भाग लिन बञ्चित गरिन्छ । नेपालमा पनि यस्तो अन्धविश्वास रहेको पाइन्छ । महिनावारीसँग जोडिएको सामाजिक लाञ्छनाले गर्दा रजस्वलाको बेला प्रयोग गरिने प्याडलगायत अन्य साधनबारे महिलाले खुलेर बोल्न समेत सकेका छैनन् ।

लैङ्गिक हिंसा अन्त्य...

...सहभागी शिक्षकहरूले लैङ्गिक हिंसा न्युनिकरणको लागि आफ्ना-आफ्ना विद्यालयमा लैङ्गिक हिंसाविरुद्ध सचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने, विद्यार्थीहरूलाई अधिकार र कर्तव्यबारे जानकारी दिने तथा जोखिममा रहेका किशोरीहरूलाई आवश्यक परामर्श र सहयोग उपलब्ध गराउनुको साथै विद्यालयमा बालबैथी र लैङ्गिकमैत्री वातावरण निर्माण गर्न आफूहरूको पहल रहने बताए । शिशु कक्षामा काम गर्ने महिला शिक्षकहरूको सेवा सुविधा निकै कम भएको, उनीहरू आर्थिक रूपमा हिंसामा परेकाले पालिकाबाट आवश्यक पहल गर्न महिला शिक्षकहरूले माग समेत गरे । कार्यक्रममा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत प्रकाश पाण्डेले लैङ्गिक हिंसाको विद्यमान अवस्था, दण्ड जरिवाना, कानूनी सहयोग, साइबर अपराध, सामाजिक सञ्जालको असावधानीपूर्ण प्रयोग, अनलाइन दुर्व्यवहार र डिजिटल ब्याकमेक जस्ता विषयमा जानकारी गराए । शस्त्र प्रहरी बल ३५ नं. गुल्म पाल्पाको प्रमुख प्रहरी नायब उपरीक्षक भूपु कुमारी पन्थीले प्रविधिको दुरुपयोगबाट महिलाहरू विशेष रूपमा प्रभावित हुने गरेको भन्दै मोबाइल, फेसबुक, टिकटक, मेसेन्जर जस्ता माध्यम प्रयोग गर्दा सचेत रहनु पर्नेमा प्रशिक्षण दिएकी थिईन् । कार्यक्रममा पालिका प्रशासन प्रमुख सुजन धिमिरेले लैङ्गिक हिंसाका कारण, रोकथाम, संवैधानिक तथा कानूनी

अवस्था, व्यवहारिक रूपमा भएका हिंसाका घटनाहरू बारे महिला शिक्षकहरूसँग अन्तरीक्रिया गरे । पालिकाले लैङ्गिक हिंसा न्युनिकरण नीतिगत रूपमै गरेका कामहरू, कार्यक्रम तथा बजेटका बारेमा महिला, बालबालिका शाखा प्रमुख धन कुमारी राणाले जानकारी दिईन् । विद्यालय, घर र समाज सबै ठाउँबाट हिंसाविरुद्धको आवाज निरन्तर उठाएर मात्र लैङ्गिक हिंसा न्युनिकरण हुने महिला शाखा प्रमुख राणाको बुझाइ छ । गाउँपालिकाले लैङ्गिक हिंसा न्युनिकरणको लागि विगतका वर्षहरूमा समुदायमा सचेतना नाटक, घरदैलो सचेतना, महिला स्वयंसेवीमार्फत टोलटोल घर-घरमा सचेतना जस्ता अभियान सञ्चालन गरिसकेको छ भने यस वर्ष विद्यालयका महिला शिक्षकहरूमार्फत लैङ्गिक हिंसाविरुद्धको आवाजलाई विद्यालय हुँदै समाजसम्म फैलाउने महत्वपूर्ण प्रयासको थालनी गरेको छ । पालिकास्तरीय महिला समन्वय समितीकी अध्यक्ष विमला बस्न्यालको स्वागत कार्यक्रमाले सत्य गिता रेग्मीको सञ्चालनमा कार्यक्रम भएको थियो । यस्तै उता रामपुर नगरपालिकाले पनि एकल महिलाहरूका लागि लैङ्गिक हिंसा तथा कानूनी सचेतना कार्यक्रम गरेको छ । कार्यक्रममा समाजमा हुने हिंसा, यसको अवस्था, निम्त्याउन सक्ने दुर्घटना, यसको न्युनिकरण, कानूनी

उपचार लगायतका विषयमा सहजिकरण गरिएको थियो । रामपुर नगरपालिकाका नगर प्रमुख रमणबहादुर थापाले एकल महिलाहरूलाई सामाजिक रूपबाट हुने विभिन्न किसिमका हिंसाहरू चुनौतीको रूपमा रहेको उल्लेख गरे । यसका लागि पालिकाहरूको कानूनी उपचार खोज्न आवश्यक रहेको कानुनी भनाई छ । उनले एकल भए पनि विभिन्न स्थान र उच्चको माध्यमबाट आत्मनिर्भर बन्न अप्ठ्यारु समेत गरे । यसका लागि रामपुर नगरपालिकाका साथै साथमा रहेको नगर प्रमुख थापाको भनाई छ । यस्तै उपप्रमुख बालकुमारी थापाले एकल महिलाहरूको हक अधिकार र समुद्धिका लागि एकल महिला दिवसबारे एक भएर लाग्नु पर्ने बताइन् । उनले एकल महिलाहरूलाई आत्मनिर्भर बनाउनका लागि नगरपालिकाले नगरस्तरबाटै विभिन्न किसिमका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने उल्लेख गरिन् । कार्यक्रमको सहजिकरण रामपुर नगरपालिका महिला बालबालिका शाखा प्रमुख पुजा परियार र एकट्ठार संकट व्यवस्थापन केन्द्र रामपुरका फोकल पर्सन सरस्वती पौडेलले गरेका थिए । उपप्रमुख बाल कुमारी थापाको अध्यक्षता, आर्थिक विकास समितिका संयोजक दुर्गा देवी भण्डारी गौतमको स्वागत, महिला बालबालिका शाखा प्रमुख पुजा परियारको सञ्चालनमा कार्यक्रम भएको थियो

खेलकुद समाचार

एकदिवसीय क्रिकेट
शृङ्खला भारतलाई

काठमाडौं, मंसिर २१/दक्षिण अफ्रिकासँगको एकदिवसीय अन्तर्राष्ट्रिय क्रिकेट शृङ्खला भारतले २-१ ले जितेको छ । गणराति भएको तेस्रो तथा निर्णायक खेलमा घरेलु टोलीले दक्षिण अफ्रिकालाई ९ विकेटले पराजित गर्दै शृङ्खला जितेको हो । दक्षिण अफ्रिकाले दिएको २ सय ५१ रनको लक्ष्य पछ्याएको भारतले ३९ ओभर ५ बलमै १ विकेट गुमाएर भेटायो । भारतका ओपनर यशवी जैसवालले अखिरत १ सय १६ रनको शतकीय पारी खेले । दक्षिण अफ्रिकाका केशव महाराजले १ विकेट लिए । त्यसअघि विशाखापट्टनममा टस हारेर व्याटिङ गरेको दक्षिण अफ्रिका ४७ ओभर ५ बलमा २ सय ७० रनमा अलआउट भयो । दक्षिण अफ्रिकाका विन्टन डे ककले १ सय ६ रनको शतकीय पारी खेले पनि टोलीलाई जिताउन सकेनन् । भारतका भारतका प्रसिद्ध कृष्णले ४ विकेट लिए । यसअघि यी दुई टोलीबीच भएको टेस्ट शृङ्खलामा दक्षिण अफ्रिकाले भारतलाई हराएको थियो । अब भारत र दक्षिण अफ्रिकाबीच ५ खेलको टी-२० शृङ्खला आउँदो मंगलवारदेखि कटकमा शुरू हुनेछ ।

अर्थ/कपॉरेट समाचार

ग्लोबलको आइफोन
१७ जित्ने योजना

पल्लप, मंसिर २१/ग्लोबल आइएमई बैंकले आइफोन १७ जित्ने योजना सार्वजनिक गरेको छ । बैंकले मोबाइल बैंकिङ-मोबिल स्पार्ट प्लसबाट कस्तीमा तीनपटक फोनपे नेटवर्कमार्फत रकमान्तर गर्दा आइफोन १७ जित्न सकिने योजना ल्याएको हो । योजनाअन्तर्गत बैंकको मोबाइल बैंकिङ प्रयोगकर्तामध्ये कारोबार गर्ने दुई जना भाग्यशाली ग्राहकले आइफोन १७ जित्न सक्ने छन् । योजनाअनुसार मोबाइल बैंकिङ प्रयोगकर्ताले फोनपे डाइरेक्टमार्फत रकमान्तर गर्दाको

भिडियो सामग्री आफ्नो सामाजिक सञ्जालमा राखेबापत हरेक दिन सामसुङ इन्टरनेट जित्ने सबै बैंकले बताएको छ । योजना मंसिर १५ देखि पुस २५ सम्म लागू रहने बैंकले जनाएको छ । बैंकले बैंक अफ द इयर २०१४, बेस्ट इन्टरनेट बैंक २०१६, बेस्ट बैंक नेपाल २०२४ र भाग्यशाली ग्राहकले आइफोन १७ जित्न सक्ने छन् । योजनाअनुसार मोबाइल बैंकिङ प्रयोगकर्ताले फोनपे डाइरेक्टमार्फत रकमान्तर गर्दाको

नेल्टा...

...सम्मेलनमा आतिथ्य शाखा नेल्टा पाल्पाका अध्यक्ष कमलराज बस्न्यालले सञ्चालन गर्नुभएको विज्ञ छलफलमा नेल्टा लुम्बिनी अध्यक्ष गोपाल प्रसाद बस्न्याल, वरिष्ठ उपाध्यक्ष हेमराज अर्दका र नेल्टा नवलपरासीकी हिमा न्यौपानेले अंग्रेजी भाषा शिक्षणमा एआईको न्यायसंगत उपयोग, नैतिक एवम् सुरक्षित प्रयोग र एआई र मानव किम्वदन्तीको सन्तुलित प्रयोगको आवश्यकतामा जोड दिए । प्रदेश अध्यक्ष गोपाल प्रसाद बस्न्यालको अध्यक्षता, आतिथ्य शाखा पाल्पाका अध्यक्ष कमलराज बस्न्यालको स्वागत, प्रदेश उपाध्यक्ष कृष्ण भुराईको धन्यवाद ज्ञापन, सचिव अच्युतराज नेपालको सञ्चालनमा कार्यक्रम भएको थियो ।

सन्ध्यापङ्को

नवजन्तना राष्ट्रिय दैनिकको वर्ष ३१ अंक १४९६, ९८ मिति २०८२/७/१५, १७ र १९ गते चौथो पृष्ठमा कम्पनीको नाम परिवर्तन गरिएको सूचनामा श्री ए.एम. के. कन्स्ट्रक्सन एण्ड सन्ध्यापङ्को मिति २०८२/०५/१५, श्री एल.वि. अलसन् कन्स्ट्रक्सन एण्ड सन्ध्यापङ्को मिति २०८२/०६/०७ र श्री थ्यूसेरी कन्स्ट्रक्सन एण्ड सन्ध्यापङ्को मिति २०८२/०६/०५ गतेको निर्णय अनुसार हुनुपर्नेमा अन्याय भएकोले सन्ध्यापङ्को छ । स.

स्वदेशी वस्तु प्रयोग गरौं ।

-स्वदेशी उत्पादनमा जोड दिऔं,
-स्वदेशी उत्पादनको प्रयोग गरौं,
-स्वदेशी वस्तु तथा सेवाको संरक्षण गरौं,
-स्थानीय उद्योग र रोजगार प्रवर्द्धनमा सहयोग गरौं,
-स्वदेशी वस्तु तथा सेवा प्रयोग गरी आत्मनिर्भर बनौं,
-राष्ट्रिय अर्थतन्त्रलाई सवल बनाऔं,
-स्वदेशी उद्योगपति तथा व्यापारीलाई सम्मान गरौं,
-उद्यमीको योगदानको कदर गरौं ।

स्वदेशी वस्तु तथा सेवाको प्रवर्द्धन गरौं,
स्वावलम्बी बनौं ।

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

हरेक प्रहरका ताजा समाचारका लागि www.shittalpati.com क्लिक गर्नुहोस् ।

जन्तना दैनिकको आधिकारीक वेबसाइट

शितलपाटी

कम

www.shittalpati.com

डिजिटल पत्रिका